

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Anetta Kročilová

Veřejnoprávní sankce a zásady jejich ukládání

Bakalářská práce

Olomouc 2015

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Veřejnoprávní sankce a zásady jejich ukládání vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

V Olomouci dne 21. 3. 2015

Anetta Kročilová

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Petru Osinovi, za odborné vedení této bakalářské práce, podněty a připomínky k ní a čas, který mi ochotně věnoval. Děkuji také všem, kteří mi byli při psaní bakalářské práce oporou.

OBSAH

Úvod	6
1 Základní pojmy.....	8
1.1 Trestání	8
1.2 Správní právo trestní.....	8
1.3 Správní delikt	9
1.3.1 Pojem správní delikt	9
1.3.2 Obecné znaky správního deliktu	9
1.3.3 Rozdíl mezi soudním a správním deliktem	10
1.3.4 Klasifikace správních deliktů.....	12
2 Správní sankce	14
2.1 Pojem sankce	14
2.1.1 Napomenutí.....	14
2.1.2 Pokuta.....	15
2.1.3 Zákaz činnosti	15
2.1.4 Propadnutí věci	16
3 Zásady ukládání správních sankcí.....	17
3.1 Zásada legality.....	19
3.2 Zásada analogie práva.....	20
3.3 Zásada zákazu retroaktivity.....	20
3.4 Zásada uložení sankce rozhodnutím	22
3.5 Zásada řádného zákonného procesu.....	23
3.6 Zásada ne bis in idem	24
3.7 Zásada důkazního břemene, jež leží na správním orgánu.....	25
3.8 Zásada přezkoumatelnosti rozhodnutí soudem.....	25
3.9 Zásada proporcionality	26
3.10 Zásada zákazu zneužití správního uvážení.....	27
3.11 Zásada ochrany dobré víry a oprávněných zájmů	28
3.12 Zásada souladu s veřejným zájmem	28
3.13 Zásada subsidiarity	28
3.14 Zásada legitimního očekávání.....	29
3.15 Zásada materiální pravdy.....	30
3.16 Zásada procesní rovnosti a nestrannosti postupů správních orgánů.....	30

3.17	Zásada veřejné správy jako služby a ochrany práv dotčených osob.....	31
3.18	Zásada spolupráce správních orgánů a souladnosti postupů.....	31
3.19	Zásada rychlosti a hospodárnosti postupů.....	32
3.20	Zásady správního řízení.....	33
	Závěr.....	37
	Použitá literatura.....	38
	Abstrakt.....	40
	Klíčová slova – Key words.....	41

Úvod

Cílem mé bakalářské práce je objasnit základní pojmy týkající se Veřejnoprávních sankcí a zásad jejich ukládání. Za stěženi považuji jednoznačně seznámení s jednotlivými zásadami, nicméně pojmy, nimiž má práce začíná, jsou pro pochopení daného tématu klíčové a tudíž nemohou být opomenuty.

V rámci českého správního práva můžeme vydělit více druhů zásad. Zásady vztahující se k činnosti správních orgánů vychází především ze správního řádu, který je upravuje ve svých základních ustanoveních. Důležité je zmínit, že i v případě, kdy je vyloučeno použití správního řádu, zásady budou aplikovány, jak říká SŘ v §177 odst. 1: *„Základní zásady činnosti správních orgánů uvedené v § 2 až 8 se použijí při výkonu veřejné správy i v případech, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, ale sám úpravu odpovídající těmto zásadám neobsahuje.“*

Kromě zásad vztahujících se k činnosti správních orgánů, máme také zásady, jež se zabývají jejich organizací. Jsou zaměřeny na organizaci správních orgánů, jejich uspořádání, ale také na spolupráci mezi jednotlivými správními orgány. Poslední skupinou zásad jsou pak zásady správního řízení (procesní zásady), jež se vztahují pouze na správní řízení a kromě správního řádu jsou upraveny také ve zvláštních zákonech.

Při psaní své bakalářské práce jsem využila několik metod, především metodu popisnou, prostřednictvím které jsem zkoumala danou problematiku a poté se ji snažila co možná nejpřesněji a nejuceleněji popsat. Další, mnou využívanou metodou, byla metoda komparativní, kdy jsem zkoumala pohled na věc od různých autorů a snažila se dospět ke shodě, což ve většině případů nebyl problém. Využila jsem také metody klasifikace, kdy jsem zásady rozdělila na zásady vztahující se k činnosti správních orgánů a zásady, jež se vztahují již k samotnému správnímu řízení. Na závěr je nezbytné zmínit metodu analýzy a syntézy, kdy jsem si dané téma rozložila na jednotlivé části, abych se jim mohla věnovat podrobněji a v závěru jsem je pomocí syntézy dala opět dohromady, čímž jsem také zdůraznila jejich vzájemné souvislosti.

Literaturu, z níž jsem při tvorbě své bakalářské práce čerpala, bych zařadila jednoznačně k dostupnějším, což pro mě bylo důležité již při samotném výběru tématu práce, neboť jsem nechtěla být limitována nedostatkem materiálů k danému tématu. Většina knih, ze kterých jsem čerpala, spadá do oblasti správního práva, nicméně jsem občas čerpala i z práva trestního. Mezi nejčastěji využívané autory bych pak zařadila například Dušana Hendrycha, Vladimíra Sládečka, Soňu Skulovou a další. Kromě již zmíněných, jsem při tvorbě své práce vycházela také z judikatury soudů a neopomenula jsem ani významné předpisy na mezinárodní úrovni.

Nejobtížnější část mé práce tvořily jednotlivé zásady, neboť jsem neobjevila žádný zdroj, ve kterém by bylo možné objevit všechny zásady pohromadě. Z toho důvodu jsem k zásadám přistoupila ze široka a rozhodla se prezentovat jak zásady dle správního řádu, tak také zásady v rámci správního řízení a zásady z pohledu evropského práva.

V první kapitole své bakalářské práce na téma Veřejnoprávní sankce a zásady jejich ukládání se zaměřím na vymezení základních pojmů, kdy objasním pojmy jako trestání, správní právo trestní, správní delikt a například také srovnám správní a soudní delikt. Druhá kapitola je věnována správním sankcím a definici pojmů napomenutí, pokuta, zákaz činnosti a propadnutí věci. V kapitole třetí jsou pak analyzovány jednotlivé zásady, jak v rámci správního řádu, tak zásady správního řízení a nesmí být opomenuty ani zásady evropského formátu.

1 Základní pojmy

1.1 Trestání

Trestáním rozumíme rozhodování o vině a trestu, které nastává v případě, kdy dojde k porušení práva. Trestání členíme na soudní, kdy je spáchán trestný čin a o vině a trestu rozhoduje soud a dále pak správní trestání, kdy trestá příslušný správní orgán. Podíl veřejné správy na trestání se v rámci evropských států různí, s ohledem na historické podmínky a právní vývoj. Významné odlišnosti pak můžeme nalézt také v pojetí správního deliktu, jeho právního základu, ale také v rozsahu pravomoci správních úřadů, jimž náleží tyto delikty projednávat.¹

V České republice je správní trestání uplatňováno velmi široce, přestože se Ústava ani Listina o trestání za správní delikty nezmiňuje přímo. V čl. 39 a 40 LPS můžeme nalézt základní ústavní principy trestání, ty se nám však vztahují výslovně na trestné činy. Souvislost se správním trestáním proto musíme dovodit z obecných ústavních požadavků na uplatňování veřejné moci, z principů právního a demokratického státu, ale také z požadavků, jež jsou obsaženy v mezinárodních smlouvách, kam řadíme například Mezinárodní pakt a občanských a politických právech (č. 120/1976 Sb.), Úmluvu o ochraně základních lidských práv a svobod a dále také doporučující evropské dokumenty, jež sice nejsou právně závazné, ale mají značný význam (Doporučení Výboru ministrů rady Evropy, Rezoluce Výboru ministrů Rady Evropy).²

1.2 Správní právo trestní

„Správním právem trestním zpravidla nazýváme tu součást správního práva, která se zabývá deliktním (protiprávním) jednáním v oblasti veřejné správy.“³ Správní delikty, jakožto zvláštní druh protiprávního jednání, se objevují ve druhé polovině 18. století, ve formě tzv. policejních přestupků (deliktů). Později téhož století, se pak oblast správního trestání rozrostla také o úpravu týkající se disciplinárních deliktů a pořádkových deliktů, jakožto sankčních opatření v rámci správních procesů.⁴

Samotný pojem „správní delikt“ byl poprvé vymezen v josefínském Všeobecném trestním zákoníku z roku 1787, kdy trestání za tyto správní delikty náleželo politické vrchnosti, na rozdíl od kriminálních deliktů, jež spadaly pod kompetenci soudů. Úprava na úseku správních deliktů

¹ HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 415 - 416.

² Tamtéž, str. 417.

³ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2013. str. 198.

⁴ Tamtéž, str. 198.

byla značně roztráštěná, existovaly desítky právních předpisů různé právní síly a začaly se tak objevovat návrhy na kodifikaci, k níž se však nedospělo. Oblast správního práva trestního tak zůstala nadále upravena již zmiňovaným trestním zákoníkem, k němuž jen přibývaly předpisy další.⁵ Ke konci 18. století se pak oblast správního práva trestního rozrostla o disciplinární delikty a jako poslední přibýly delikty pořádkové, jež zajišťují řádný průběh správních procesů.⁶

1.3 Správní delikt

1.3.1 Pojem správní delikt

Protože pojem „správní delikt“ nemá legální definici, k jeho vymezení jsme dospěli prostřednictvím činnosti právní nauky⁷, jež za správní delikt považuje protiprávní jednání fyzické nebo právnické osoby, kdy znaky tohoto jednání jsou uvedeny v zákoně a zákon takové jednání spojuje se sankcí (trestem), jež je ukládána na základě zákona orgány veřejné správy.⁸ Na základě uvedené definice pak můžeme vyvodit obecné pojmové znaky správního deliktu, mezi něž řadíme jednání, protiprávnost, odpovědnost osoby, trestnost, zavinění, ale také skutkovou podstatu.⁹

1.3.2 Obecné znaky správního deliktu

Jednání je projevem lidské vůle a je za něj považováno jak jednání, tak opomenutí, jehož se dopustila odpovědná osoba. Rozsah povinností je dán zákonem (případně jinými právními předpisy) a znaky skutkové podstaty nám říkají, že některé správní delikty mohou být spáchány pouze jednáním, jiné pouze opomenutím. Vzhledem k tomu, že je jednání projevem lidské vůle, není možné odpovědnost uplatnit tam, kde protiprávní stav nastal důsledkem události, například živelnou pohromou.

Protiprávnost je chápána jako porušení práva, jednání v rozporu se zákonem, nebo nesplnění nějaké zákonem uložené povinnosti. Mohou však nastat okolnosti, kdy jednání/opomenutí sice naplnilo skutkovou podstatu správního deliktu, ale přesto nebude potrestáno. Jedná se o okolnosti vylučující protiprávnost a řadíme mezi ně krajní nouzi, nutnou obranu,

⁵ MATES, P. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 3 – 10.

⁶ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2013. str. 198.

⁷ MATES, P. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 200.

⁸ „Správním deliktem je protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny zákonem, správní orgán za ně pak ukládá zákonem stanovený trest. Jedná se o protiprávní jednání bez ohledu na zavinění, zpravidla výslovně označené zákonem jako správní delikt.“ - Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. srpna 2009, sp. zn. 8 Afs 74/2007 - 140

⁹ MATES, P. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 201.

oprávněné použití zbraně, svolení poškozeného a přivolení, výkon práv a povinností, přípustné riziko a jednání v rámci dovolené svépomoci.

Trestnost je projevem autority státní moci a vyjadřuje skutečnost, že za protiprávní jednání následuje trest. Je povinností státu protiprávní jednání trestat a povinností odpovědné osoby pak je, aby se trestu podřídila.

Za **odpovědnou osobu** je považována fyzická nebo právnická osoba, jež je deliktně způsobilá, kdy deliktní způsobilost je chápána jako schopnost svými vlastními zaviněnými protiprávními úkony založit svou odpovědnost. Mohou nastat situace, kdy zákon vyžaduje určitou zvláštní způsobilost pachatele (speciální subjekt) a takového deliktního jednání se pak mohou dopustit jen subjekty, jež tuto zvláštní způsobilost mají. Například pouze lékař může spáchat správní delikt, kdy nevede zdravotnickou dokumentaci, nebo s ní nakládá v rozporu se zákonem.¹⁰

U správních deliktů fyzických osob řadíme mezi pojmové znaky také **zavinění**, jímž se rozumí vnitřní psychický vztah pachatele k přestupku, který spáchal a jeho následkům. U správních deliktů platí, že postačuje zavinění z nedbalosti, pokud zákon výslovně nestanoví, že je třeba zavinění úmyslné, což je dáno menší škodlivostí správních deliktů v porovnání s trestnými činy, u nichž trestní zákon vždy vyžaduje zavinění úmyslné.¹¹

Aby byl spáchán delikt, musí být naplněny znaky deliktu a jeho konkrétní **skutkové podstaty** stanovené zákonem, protože jak říká zásada *nullum crimen sine lege* – kde není zákon, není zločin.¹²

1.3.3 Rozdíl mezi soudním a správním deliktem

Jednoznačně vymezit rozdíl mezi soudními a správními delikty se právní teorii ani praxi doposud nepodařilo, i když je tato otázka diskutována již řadu desetiletí. V současnosti tak máme dva hlavní směry přistupující k této problematice, kdy první vidí rozdíl pouze v rovině kompetenční, kdežto druhý se snaží nalézat i další rozdíly, jako je například společenská škodlivost jednání nebo důsledky uložení sankce.

Zastánci prvního směru tvrdí, že neexistují žádné znaky, jež by se daly přiřadit pouze správním deliktům, či pouze deliktům soudním. Řazení deliktů do jedné či druhé kategorie tak považují pouze za nahodilé, kdy u některých autorů vedou až k úvaze, že neexistují žádné věcné

¹⁰ Z. č. 200/ 1990 Sb., Přestupkový zákon v platném znění, § 29 odst. 1 d)

¹¹ Z. č. 40/ 2009 Sb., Trestní zákoník v platném znění, § 13 odst. 2

¹² HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 423 - 426.

důvody pro rozlišování a soudní a správní delikty by měly být sloučeny do jedné kategorie, jež bude svěřena justici.

Co se pak týká zastánců druhého směru, na jejichž stranu se přikláním také já, setkáváme se zde s pestřejší škálou argumentů. Rozdíly mezi delikty správními a soudními jsou chápány také z pohledu morálky, kdy soudní delikt, jako například vražda, je společností jednoznačně odsuzován, kdežto třeba správní delikt spočívající v parkování na zakázaném místě, se s odsouzením ze strany společnosti povětšinou nesesetká.

Za další rozdíl můžeme považovat objekt schráněný zákonem, což je u správních deliktů většinou veřejný zájem, v praxi pak chápán také jako bezproblémový chod veřejné správy, jehož ochrana nemusí být zajišťována toliko intenzivně. Naproti tomu u soudních deliktů je objektem ochrany život a zdraví člověka, jeho statky, zvláštní zájmy a jiné. Existují však i správní delikty, jejich cílem není ochrana veřejného zájmu, ale přesto je řadíme mezi správní delikty a nikoli mezi delikty soudní (např. přestupky proti majetku¹³), z čehož vyplývá, že objekt chráněný zákonem nelze využít jako obecně platné kritérium pro roztrídění na soudní a správní delikty.

V případě zavinění platí, že u správních deliktů postačuje nedbalost, kdežto delikty soudní vyžadují úmysl, jak říká trestní zákoník v §13 odst. 2: *„K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že stačí zavinění z nedbalosti.“*

Skutkové podstaty u soudních a správních deliktů jsou také pojímány odlišně, kdy pro skutkové podstaty trestných činů je charakteristická větší preciznost, na rozdíl od deliktů správních, kde se setkáváme s obecnějšími méně určitými pojmy, demonstrativními výčty atd.

Tresty ukládané za soudní delikty bývají obvykle těžší než tresty za správní delikty a mívají dopad do základních práv a svobod (např. odnětí svobody, propadnutí majetku). Uveďme si ale situaci, kdy je pachatel, za správní delikt, uložena pokuta v řádu statisíců. V takovém případě může mít daná sankce pro pachatele daleko těžší důsledek než například trest obecně prospěšných prací, jež mohou obdržet pachatelé trestných činů.

Na závěr pak můžeme zmínit také fakt, že soudní delikty jsou kodifikovány, zatímco delikty správní mají kodifikovanou jen část přestupků a jsou tak rozptýleny do mnoha desítek zákonů.¹⁴

¹³ Z. č. 200/1990 Sb., Přestupkový zákon v platném znění, § 50

¹⁴ MATES, P. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 21 – 25.

1.3.4 Klasifikace správních deliktů

Český právní řád uznává několik druhů správních deliktů, jimiž jsou:

- přestupky
- tzv. jiné správní delikty fyzických osob
- správní delikty právnických osob
- správní delikty smíšené
- veřejné disciplinární delikty
- pořádkové správní delikty

Tuto klasifikaci však nelze považovat za klasifikaci teoretickou, neboť vznikla kombinací různých klasifikačních přístupů, s ohledem na dosavadní vývoj.¹⁵

Přestupky jsou největší skupinou správních deliktů a jsou kodifikovány v zákoně o přestupcích, kde je uvedena také jejich definice: „*Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo obrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.*“¹⁶

Disciplinárního deliktu se může dopustit pouze fyzická osoba, která je v určitém speciálním (členském) postavení a porušila kázeň v rámci nějaké veřejnoprávní organizace. Tyto delikty jsou projednávány orgány dané organizace a je možné za ně uložit rozmanité druhy sankcí, od písemného napomenutí, až po vyloučení z organizace, což například u lékařů vede ke ztrátě možnosti dále vykonávat povolání.

Pořádkové delikty jsou delikty páchané v rámci správního řízení, kdy uložené sankce slouží k zajištění řádného průběhu a účelu řízení. Pořádkový delikt tak může být spáchán například tím, že se osoba bez omluvy nedostaví na předvolání správního orgánu, i přes předchozí upozornění ruší průběh řízení, nebo neuposlechne pokynu úřední osoby.¹⁷ Správní orgán se při ukládání sankcí za tyto delikty řídí principem oportunity, kdy musí zvážit, zda-li je uložení sankce účelné a v případě uložení musí své rozhodnutí odůvodnit. Je však důležité si uvědomit, že primárním účelem zde není uložení sankce, ale již výše zmiňovaný řádný průběh řízení.¹⁸

Smíšené správní delikty a **delikty právnických osob** jsou delikty, kterých se mohou dopustit pouze osoby ve specifickém postavení (právnické osoby nebo osoby fyzické

¹⁵ MATES, P. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 15 – 16.

¹⁶ Z. č. 200/ 1990 Sb., Přestupkový zákon v platném znění, § 2 odst. 1

¹⁷ Tamtéž, § 62 odst. 1

¹⁸ „*Uložení pokuty za pořádkový delikt je pro správní orgán v souladu se zásadou oportunity možností, právem, nikoli povinností. Je tedy na něm, aby uvážil, zda porušení povinností projedná a zda případný postih vůbec uloží. Sankci lze uložit za ztěžování postupu správního orgánu, tedy za jednání, kterým se snaží delikventní řízení protahovat, rušit či jinak obrožovat. Hlavním smyslem procesněprávního správního deliktu je zajistit hladký průběh řízení, ne uložení sankce.*“ - Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. září 2007, sp. zn. 5 As 37/2006 – 67

podnikající). Specifické jsou také svou objektivní odpovědností, protože platí, že zavinění se nezkoumá. Je zde však možnost liberalizace, díky níž se osoba může odpovědnosti zprostit „*jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.*“¹⁹

Jiné správní delikty fyzických osob nejsou přestupky a nelze je zařadit ani do žádné z výše uvedených kategorií, proto jsou označovány jako „jiné správní delikty fyzických osob“. Příkladem takového deliktu může být například „*Nesplnění povinností podle krizového zákona*“²⁰ nebo „*Nesplnění některých povinností stanovených k obraně státu*“²¹.

¹⁹ Zákon č. 477/2001 Sb., O obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech) v platném znění, § 46 odst. 1.

²⁰ Zákon č. 240/2000 Sb., O krizovém řízení v platném znění, § 34.

²¹ Zákon č. 222/1999 Sb., Zákon o zajišťování obrany ČR v platném znění, § 64.

2 Správní sankce

2.1 Pojem sankce

Sankce je právním následkem za spáchání přestupku, jež bude pachateli uložena za prokázané porušení právní povinnosti, vždy však pouze na základě zákona.²² Podle přestupkového zákona je možné uložit tyto druhy sankcí: napomenutí, pokuta, zákaz činnosti a propadnutí věci, kdy platí, že je možné uložit různé kombinace těchto sankcí s výjimkou, že pokuta nemůže být uložena spolu s napomenutím.²³ Kromě přestupkového zákona jsou sankce za přestupky upraveny také ve speciálních zákonech, kdy na základě principu „*Lex specialis derogat generali*“, má speciální právní úprava přednost před úpravou obecnou.²⁴

Aby byl systém ukládání sankcí efektivní a plnil svůj účel, je třeba přihlídnout k závažnosti přestupku. Musí být brány v potaz všechny okolnosti, za kterých došlo ke spáchání přestupku²⁵ a přestože nesmí docházet k nedůvodným rozdílům, je nutná určitá míra individualizace. Správní orgán může uložit pouze sankce, jež zákon umožňuje a stejně tak musí respektovat výši a kritéria pro vyměření sankce. Výše sankce musí odpovídat závažnosti a společenské škodlivosti spáchaného přestupku a současně správní orgán přihlíží k majetkovým poměrům pachatele, kde je třeba rozlišovat, že například stejná pokuta uložena dvěma různým pachatelům může být pro jednoho z nich likvidační, kdežto majetkové poměry druhého zasáhne zanedbatelně a nebude tak efektivní ve vztahu k recidivě.²⁶ Cílem při ukládání přestupků je totiž dosáhnout zamýšlení pachatele a taktéž působit preventivně.²⁷

2.1.1 Napomenutí

Napomenutí je možné uložit za jakýkoliv přestupek a je také nejmírnější sankcí, jakou je možné v řízení o přestupcích uložit. Ukládá se samostatně, ale také spolu s jinou sankcí, čímž se rozumí zákaz činnosti nebo propadnutí věci. Není ale možné uložení spolu s pokutou.²⁸ Ve své

²² HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 434.

²³ Z. č. 200/ 1990 Sb., Přestupkový zákon v platném znění, § 11 odst. 1 a 2

²⁴ MATES, P. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 67.

²⁵ „Při určení druhu sankce a její výměry se přihlídnou k závažnosti přestupku, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k míře zavinění, k pobutkám a k osobě pachatele, zda a jakým způsobem byl pro týž skutek postižen v disciplinárním řízení.“ - Z. č. 200/ 1990 Sb., Přestupkový zákon v platném znění, § 12 odst. 1

²⁶ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 9. března 2004, sp. zn. Pl. ÚS 38/02

²⁷ HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 434 – 435.

²⁸ Z. č. 200/ 1990 Sb., Přestupkový zákon v platném znění, § 11 odst. 2

podstatě se jedná pouze o morální donucení a proto nemá příliš velký význam. Ovlivňuje to také skutečnost, že napomenutí se nevyhlašuje veřejně a není tudíž veřejnou důtkou.

V praxi je napomenutí často zaměňováno s ústní domluvou, což je chybné. Jednou z podmínek pro vyřízení záležitosti v blokovém řízení je skutečnost, že nepostačuje ústní domluva a napomenutí je naproti tomu již sankcí uloženou ve správním řízení formou správního rozhodnutí nebo příkazu. Proti napomenutí je také možné podat opravný prostředek.²⁹

2.1.2 Pokuta

Pokuta je nejčastěji ukládanou sankcí ve správním řízení. Uplatňuje se také v případech, kdy je zřejmé, že by pouhé napomenutí nevedlo k nápravě. Kromě finančního postihu je cílem pokuty odradit pachatele, jakožto i celou společnost, od recidivy.

Pokuta má sankční rozpětí, což znamená, že je stanovena horní a dolní hranice. Konkrétní výši pokuty pak určí příslušný správní orgán na základě svého uvážení. Přihlíží se zde k závažnosti přestupku, způsobu spáchání a následkům, okolnostem, za nich byl přestupek spáchán, k míře zavinění, pohnutkám, i osobě pachatele. Vždy však platí, že pokuta nesmí mít pro daný subjekt likvidační charakter.³⁰

Pokuty uložené orgánem obce jsou příjmem obce, výnosy pokut uložených jiným správním orgánem České republiky jsou pak příjmem státního rozpočtu.³¹

2.1.3 Zákaz činnosti

Zákaz činnosti je možné uložit pouze v případech, kdy to přestupkový nebo jiný zákon výslovně dovolí a to maximálně na dobu dvou let. Ukládá se samostatně, nebo spolu s jinou sankcí. Zákaz činnosti se vztahuje na činnosti, které osoba vykonává v pracovním nebo obdobném poměru a na činnosti, ke kterým je třeba povolení nebo souhlasu státního orgánu. Přestupek pak musí být spáchán touto činností, nebo v souvislosti s ní.³²

Po uplynutí poloviny je možné na návrh pachatele upustit od zbytku trestu, pokud způsobem svého života prokáže, že výkonu zbytku již není třeba. O prominutí zbytku trestu je možné požádat pouze jednou a o žádosti rozhoduje správní orgán, který přestupek projednal v prvním stupni.

²⁹ ČERNÝ, Jan a kol. *Přestupkové řízení*. 12. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2011. s. 174 – 175.

³⁰ Tamtéž, s. 175 – 177.

³¹ Z. č. 200/ 1990 Sb., Přestupkový zákon v platném znění, § 13 odst. 3

³² Tamtéž, § 14 odst. 1

V případě mladistvých je možné zákaz činnosti uložit jen na dobu jednoho roku, s tím, že zákaz činnosti nesmí být mladistvému překážkou v přípravě na budoucí povolání. U mladistvého je taktéž možné požádat, aby po uplynutí poloviny trestu bylo upuštěno od zbytku. Návrh v tomto případě podává zákonný zástupce nebo orgán sociálně-právní ochrany dětí.³³

2.1.4 Propadnutí věci

Propadnutí věci je sankcí, která může být uložena samostatně nebo spolu s jinou sankcí. Propadnuta může být věc, která byla užita nebo určena ke spáchání přestupku, byla přestupkem získána nebo byla nabyta za věc získanou přestupkem. Vlastníkem propadnuté věci se stává stát a propadnutá věc nesmí být v nápadném nepoměru ke spáchanému přestupku.³⁴

³³ ČERNÝ, Jan a kol. *Přestupkové řízení*. 12. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2011. s. 178 – 179.

³⁴ Z. č. 200/ 1990 Sb., Přestupkový zákon v platném znění, § 15

3 Zásady ukládání správních sankcí

Každé odvětví práva je ovládáno zásadami. Základní zásady činnosti správních orgánů jsou vymezeny v úvodních ustanoveních správního řádu (§ 2 - § 8), ve správním řádu pak nacházíme také zásady procesní, které slouží k úpravě samotného správního řízení, jako například zásada neveřejnosti správního řízení (§ 49 odst. 2), zásada písemnosti (§ 15 odst. 1), zásada volného hodnocení důkazů (§ 50 odst. 4) a další. A nesmím zapomenout také na zásady organizace správních orgánů týkající se organizace, hierarchie, uspořádání a spolupráce jednotlivých správních orgánů, jež budou ale zmíněny pouze okrajově.

Působnost zásad plně dopadá na všechny formy činnosti veřejné správy, je tedy mnohem širší než působnost správního řádu samotného.³⁵ Prostřednictvím zásad si můžeme vyložit některá konkrétní ustanovení, jsou také jakýmsi obecným návodem, jak mají správní orgány (ale také účastníci) postupovat v rámci správního řízení. Správní právo je charakteristické řadou neurčitých pojmů, jež mohou být interpretovány právě prostřednictvím těchto zásad. Dalším řešením, je pak možnost správního orgánu aplikovat správní uvážení³⁶, kdy však platí, že i toto musí být v souladu se zásadami. Nerespektování nebo opomenutí těchto zásad může mít za následek nesprávné nebo nezákonné rozhodnutí, případně bude činnost správního orgánu označena jako nesprávný úřední postup a nastoupí důsledky stanovené zákonem.³⁷

Ústavní soud ČR ve svém nálezu sp. zn. I. ÚS 12/99 ze dne 26. 6. 2001 chápe hlavní zásady správního řízení, jako zásady mající obecný význam, z nichž některé vychází přímo z ústavní úpravy, jiné jsou výsledkem zobecnění soudní a správní judikatury.³⁸

Úpravu vztahující se k zásadám můžeme nalézt také na úrovni mezinárodní, kdy se na Českou republiku, jakožto evropský stát, vztahuje doporučení Výboru ministrů Rady Evropy R (91)1, jež sice není právně závazné, ale přesto má významný doporučující charakter. V doporučení je vymezeno 10 zásad, jež mají sloužit jako jakýsi „kodex dobré správy“ a těmito zásadami jsou:

- 1) zásada legality/nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege,
- 2) zákaz retroaktivity,

³⁵ KŘÍHA, Josef. *Vybrané procesuální aspekty správního (přestupkového) práva v optice uplatňování principů „dobré správy“* [online]. polac.cz, [cit. 13. března 2015]. Dostupné na <<http://www.polac.cz/katedry/kvs/konfer/sborniky/kriha.pdf>>. str. 130.

³⁶ „Absolutní či neomezené správní uvážení v moderním právním státě neexistuje. Každé správní uvážení má své meze, vyplývající v prvé řadě z ústavních principů zákazu libovůle, principu rovnosti, zákazu diskriminace, příkazu zachovávat lidskou důstojnost, principu proporcionality atd.“ - Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. prosince 2001, č. j. 6 A 25/2002 - 42

³⁷ HORZINKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2010. str. 40 – 41.

³⁸ „Hlavní zásady správního řízení... mají proto obecný význam... a některé z nich vycházejí již přímo z ústavní úpravy veřejné správy a jejich vztahů k občanům. Zásady správního řízení mohou být i výsledkem zobecnění soudní a správní judikatury.“ - Nález Ústavního soudu ČR ze dne 26. června 2001, sp. zn. I. ÚS 12/99

- 3) zásada ne bis in idem,
- 4) správní orgán musí brát v potaz sankci uloženou jiným správním orgánem za stejný čin,
- 5) zásada rychlosti,
- 6) sankce musí být ukládána rozhodnutím,
- 7) zásady spravedlivého procesu:
 - osoba musí být informována o obvinění proti ní,
 - osoba musí mít dostatek času, aby se na řízení připravila,
 - osoba (nebo její zástupce) musí být informována o důkazech proti ní,
 - osoba musí mít právo být slyšena,
 - rozhodnutí o správní sankci musí být odůvodněno,
- 8) zásady spravedlivého procesu se neuplatní, pokud s tím osoba souhlasí, děje se tak na základě zákona a jedná se o méně závažné delikty s nižšími sankcemi,
- 9) důkazní břemeno leží na správním orgánu,
- 10) zásada přezkoumatelnosti rozhodnutí soudem.³⁹

Mezi nejdůležitější doporučení a rezoluce, týkající se správního práva, řadíme:

- Rezoluci R (77) 31 Výboru ministrů o ochraně jednotlivce ve vztahu k úkonům správních orgánů, v níž jsou uvedeny zásady, jimiž se mají řídit správní orgány při svém mocenském působení na adresáty veřejné správy.
- Doporučení R (80) Výboru ministrů ohledně výkonu povinností dle vlastního volného uvážení zaměřené na ochranu práv, svobod a zájmů jednotlivců v případech, kdy je aplikováno správní uvážení. Důraz je kladen především na nestrannost a objektivnost.
- Doporučení CM/Rec(2007) 7, Výboru ministrů členským státům o dobré veřejné správě, kde pojem „dobrá veřejná správa“ je odrazem kvalitního a jasného zákonodárství, kdy jsou plněny základní potřeby společnosti a důraz je kladen také na kontrolu a efektivnost.
- Doporučení Rec (2002) Výboru ministrů o kodexu chování veřejných činitelů, kde je stanovena povinnost správních orgánů jednat vždy v souladu s právními a etickými normami, dodržovat nestrannost, chovat se zdvořile a vyvarovat se možnému střetu zájmů.⁴⁰

³⁹ MADLEŇÁKOVÁ, Lucia. *Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy?* [online]. mvcr.cz [cit. 13. března 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravnich-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>>. str. 66.

⁴⁰ KRÍHA, Josef. *Vybrané procesální aspekty správního (přestupkového) práva v optice uplatňování principů „dobré správy“* [online]. polac.cz, [cit. 13. března 2015]. Dostupné na <<http://www.polac.cz/katedry/kvs/konfer/sborniky/kriha.pdf>>. str. 122 – 123.

Při formování činnosti veřejné správy s cílem zajistit „dobrou správu“ je velký význam přikládán Radě Evropy, jež svým působením dopomohla vytvořit společný základ veřejné správy pro demokratické státy. Doporučení a rezoluce, jež Rada Evropy vydává, sice nejsou právně závazné, ale jsou přinejmenším politickým závazkem, i když sama Rada Evropy jejich dodržování nekontroluje a nevyžaduje ani zprávy vztahující se k jejich dodržování. Dokumenty Rady Evropy tedy mohou být chápány jako určité vodítko, při výkonu veřejné správy na úrovni jednotlivých států a například v dokumentu nazvaném *Principy správního práva týkající se vztahů mezi úřady a soukromými osobami* ze dne 31. května 1995, můžeme nalézt jednotlivé principy, jež jsou považovány za principy dobré správy. Zde můžeme zmínit například princip zákonnosti, jednotného přístupu, veřejné správy jako služby a další.⁴¹

3.1 Zásada legality

Zásadu zákonnosti je možné považovat za zásadu základní a nejdůležitější, protože tvoří rámec pro fungování veřejné správy a vytváří podmínky pro uplatnění zásad dalších.⁴² Zásada zákonnosti je zaručena přímo Ústavou ČR, která v čl. 2 odst. 3 říká, že: „*státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*“ a stejně tak Listinou základních práv a svobod v čl. 2 odst. 2: „*státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.*“, z čehož vyplývá, že veškeré jednání v rámci veřejné správy musí mít zákonný základ.

Správní orgány jsou povinny jednat v souladu se zákony, ostatními právními předpisy, ale také mezinárodními smlouvami, které jsou součástí našeho právního řádu.⁴³ Důležitá je zde také role soudní judikatury, neboť soudy svou rozhodovací činností napomáhají zpřesňovat obsah zásady legality.⁴⁴

Zásada legality se však nevztahuje na pouhé správní orgány, ale na všechny, jež v řízení vystupují, tedy účastníky řízení, dotčené správní orgány, znalce, tlumočníky a další dotčené osoby. U těchto subjektů se však zásada legality projevuje v jiném rozsahu a intenzitě, než je tomu u

⁴¹ POTĚŠIL, Lukáš: „*Dobrá správa*“ v dokumentech Rady Evropy [online]. mvcr.cz, [cit. 13. března 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/dobra-sprava-v-dokumentech-rady-evropy.aspx>>.

⁴² SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 46 – 47.

⁴³ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 2 odst. 1

⁴⁴ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 48.

Z rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 24. června 1994, sp. zn. 7 A 506/93 - 22 – „*Zásada zákonnosti znamená, že nejenom rozhodnutí samotné, ale i celý průběh řízení musí být v souladu se zákony a jinými obecně závaznými předpisy, a to jak předpisy hmotněprávními, tak předpisy procesními.*“

správních orgánů, platí zde, dle čl. 2 odst. 3 Listiny, že: „Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“⁴⁵

3.2 Zásada analogie práva

V případě, že neexistuje právní norma, jež by upravovala určitou záležitost, musí správní a soudní orgány vycházet ze zásady analogie práva (analogie juris) a případně také z obecných právních principů (analogie legis). Tento postup vychází z požadavků právního státu, ale platí, že může být využíván pouze omezeně a vždy pouze ve prospěch pachatele.⁴⁶ Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu „použití analogie ve správním trestání je přípustné, a to v omezeném rozsahu, pouze tam, kdy to, co má být aplikováno, určitou otázku vůbec neřeší, nevede-li takový výklad k újmě účastníka řízení a ani k újmě na ochraně hodnot, na jejichž vytváření a ochraně je veřejný zájem“.⁴⁷

Názor na použití analogie v rámci správního práva však není jednotný, kdy například Průcha užití analogie striktně odmítá, když uvádí, že: „Pro aplikaci a interpretaci norem správního práva platí, že použití analogie u nich nepřichází v úvahu, což svým způsobem vyplývá přímo z jejich podstat.“⁴⁸ Naproti tomu například Sládeček, se k analogii správních norem vyjádřil následovně: „Použití analogie zákona nebo analogie práva ve správním právu přichází v úvahu, jestliže přinese prospěch účastníkům řízení správního vztahu správního práva.“⁴⁹ S názorem Sládečka se pak ztotožňuje také Nejvyšší správní soud, který ve svém rozsudku čj. 1 As 27/2008-67 ze dne 16. 4. 2008 uvedl, že: „Použití analogie v oblasti správního trestání je přípustné, a to jen v omezeném rozsahu a pouze tam, kdy to, co má být aplikováno, určitou otázku vůbec neřeší, nevede-li takový výklad k újmě účastníka řízení a ani k újmě na ochraně hodnot, na jejichž vytváření a ochraně je veřejný zájem.“

3.3 Zásada zákazu retroaktivity

Zásada zákazu retroaktivity je taktéž zásadou zakotvenou na ústavní úrovni, kdy Listina v čl. 40 odst. 6 stanoví, že: „Trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže jeto pro pachatele příznivější.“ Přesto, že zákon

⁴⁵ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 48 – 49.

⁴⁶ MATES, P. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 26.

⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. dubna 2008, č. j. 1 As 27/2008 – 67

⁴⁸ PRŮCHA, P. POMAHAČ, *Lexikon – správní právo*. Praha: Sagit, 2002.

⁴⁹ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005. s.130.

výslovně říká, že se zákaz retroaktivity vztahuje pouze na trestné činy, Ústavní soud rozhodl, že se jedná o zásadu natolik obecnou, že je nutné ji aplikovat i na jiná právní odvětví.⁵⁰

Zásada zákazu retroaktivity souvisí s pocitem právní jistoty, neboť není možné vyžadovat plnění právního předpisu, který neznáme v okamžiku, kdy činíme svá rozhodnutí. Taková úprava nemůže naše jednání ovlivnit a tudíž nenaplňuje jednu ze svých základních funkcí.⁵¹ „Zákaz retroaktivity spočívá v tom, že podle současné právní normy zásadně není možné posoudit lidské chování, právní skutečnosti či právní vztahy, jež se uskutečnily dříve, než právní norma nabyla účinnosti. Zákaz zpětné účinnosti právních norem vychází z principu, podle něhož každý musí mít možnost vědět, které jednání je zakázané, aby mohl být za porušení zákazu volán k odpovědnosti. Tento zákaz souvisí i s funkcí právních norem, které svým adresátům ukládají, jak se mají chovat po jejich účinnosti, a proto zásadně platí jen do budoucna.“⁶²

Teorie práva rozeznává pravou a nepravou zpětnou působnost právních norem. Pravá retroaktivita právních norem je v našem právním řádu výjimkou a jedná se o případy zmiňované již výše, kdy se působnost normy vztahuje na případy, jež se staly ještě před nabytím její účinnosti. O retroaktivitě nepravé pak hovoříme v případě, kdy dochází k časovému střetu dvou právních norem a pak platí, že „...platnost právních skutečností, vznik právních vztahů a jejich následky, k nimž došlo před účinností nového zákona, se posoudí podle práva dřívějšího, ale trvá-li dříve vzniklý vztah i nadále, posoudí se ode dne účinnosti zákona nového podle tohoto nového zákona a podle tohoto zákona se posoudí i právní následky dotyčného právního vztahu, vzniklé po účinnosti nového zákona.“⁶³

Obecně je retroaktivita povolena pouze v případech, kdy má sloužit ve prospěch subjektu práva, což je na příklad situace, kdy nová právní úprava určité jednání již nepovažuje za protiprávní a tudíž neexistuje důvod, aby toto jednání bylo trestáno v řízení probíhajících a byly za něj ukládány sankce původní. Platí však, že: „Pachatelé lze uložit pouze takový druh sankce, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o přestupku rozhoduje.“⁶⁴ V historii se však můžeme setkat také se zpětnou působností právních norem v neprospěch subjektu práva, zejména pachatele trestného činu, jak tomu bylo například v Norimberském procesu s nacistickými válečnými zločinci, neboť se jednalo o případ, kdy se právní jistota dostala do výrazného rozporu s jistotou sociální a spravedlností. Spolkový Ústavní soud SRN jedno ze svých rozhodnutí tehdy opřel o

⁵⁰ MADLEŇÁKOVÁ, Lucia. *Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy?* [online]. mvcr.cz [cit. 13. března 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravnich-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>>. str. 69.

⁵¹ PETRLÍK, David. *Retroaktivita právních předpisů v komunitárním právu*. 1. vydání. Praha: Linde, 2005, s. 11.

⁵² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. června 2008, č. j. 1 Afs 87/2008 - 46

⁵³ Usnesení Ústavního soudu ze dne 15. prosince 2011, č. j. II. ÚS 3391/11

⁵⁴ Z. č. 200/1990 Sb., Přestupkový zákon v platném znění, § 7 odst. 2

skutečnost, kdy nepřípustnost retroaktivity má posílit důvěru občanů v právo, nikoli však ochraňovat neoprávněné spoléhání na právo.⁵⁵

3.4 Zásada uložení sankce rozhodnutím

Je-li v rámci správního řízení uložena sankce, tato musí být uložena jedině formou rozhodnutí. Pojem „rozhodnutí“ definuje správní řád v § 67 Správního řádu, kdy říká, že: „Rozhodnutím správní orgán v určité věci zakládá, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo v určité věci prohláší, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá, nebo v zákonem stanovených případech rozhoduje o procesních otázkách.“ Kromě toho, že se rozhodnutím osobě ukládá sankce, se jím také deklaruje, že správní delikt byl spáchán. Sankce je v tomto případě tedy povinností druhotnou, kdy za prvotní je považováno nesplnění právní povinnosti (jednání v rozporu se zákonem), což má za následek nástup sankce.⁵⁶

Každé rozhodnutí musí obsahovat výrokovou část, odůvodnění a poučení účastníků⁵⁷, kdy však platí, že „Odůvodnění rozhodnutí není třeba, jestliže správní orgán prvního stupně všem účastníkům v plném rozsahu vyhoví.“⁵⁸

Zvláštními formami správního řízení je pak řízení blokové a příkazní, jež jsou považovány za zkrácené formy řízení. Aby mohla být záležitost vyřízena blokově, musí být splněno několik podmínek. Platí, že přestupek musí být správním orgánem spolehlivě zjištěn, nepostačuje domluva a osoba, jež přestupek spáchala, je ochotna pokutu ve formě bloku uhradit. Současně platí, že v blokovém řízení nemohou být projednávány přestupky návrhové.⁵⁹ Přestupkový zákon nehovoří o tom, že by výsledkem blokového řízení bylo přímo rozhodnutí, přesto blok na pokutu za rozhodnutí považován je. Můžeme v něm nalézt popis skutku, který byl spáchán a stejně tak poučení, že proti uložení pokuty v blokovém řízení se nelze odvolat, což lze považovat za určitou zkrácenou formu výroku a poučení, odůvodnění však úplně chybí.⁶⁰

Příkazní řízení, jež je druhým typem zkráceného řízení, má také stanoveny podmínky, jež musí být splněny, aby mohlo řízení proběhnout. Dle § 87 odst. 1 přestupkového zákona může

⁵⁵ KUBŮ, L. HUNGR, P. OSINA, P. *Teorie práva*. Olomouc: Linde, 2007. s. 83 – 84.

⁵⁶ MADLEŇÁKOVÁ, Lucía. *Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy?* [online]. mvcr.cz [cit. 13. března 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravnich-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>>. str. 75 – 76.

⁵⁷ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 68 odst. 1

⁵⁸ Tamtéž, § 68 odst. 4

⁵⁹ Z. č. 200/ 1990 Sb., Přestupkový zákon v platném znění, § 84

⁶⁰ MADLEŇÁKOVÁ, Lucía. *Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy?* [online]. mvcr.cz [cit. 13. března 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravnich-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>>. str. 75 – 76.

být záležitost projednána v příkazním řízení: „Není-li pochybnosti o tom, že obviněný z přestupku se přestupku dopustil a nebyla-li věc vyřízena v blokovém řízení...“ Rozdíl příkazního řízení proti řízení blokovému můžeme pak nalézt v § 87 odst. 3., kdy zákon přímo říká, že: „Příkaz má stejné náležitosti jako rozhodnutí o přestupku...“.

3.5 Zásada řádného zákonného procesu

Řádným zákonným procesem se rozumí proces, kdy je osoba stíhána pouze ze zákonných důvodů a způsobem, jež stanoví zákon. Cílem je objevit skutečného pachatele správního deliktu a současně ochránit nevinné osoby před odsouzením s ohledem na lidskou důstojnost.⁶¹ Tato zásada je zakotvena také v Listině, kde v čl. 8 odst. 2 nalezneme, že: „Nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Nikdo nesmí být zbaven svobody pouze pro neschopnost dostát smluvnímu závazku.“ Úpravu nám však nabízí také trestní řád, když v § 2 odst. 1 říká, že: „Nikdo nemůže být stíhán jinak než ze zákonných důvodů a způsobem, který stanoví tento zákon.“ Šířeji je pak na zákonný proces pohlíženo ve správním řádu, kdy dle § 2 odst. 1: „Správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen "právní předpisy"). Kde se v tomto zákoně mluví o zákoně, rozumí se tím též mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu.“

Cílem a účelem řízení o správních deliktech je dostatečně zjistit skutkový stav, o němž nebudou důvodné pochybnosti a poté rozhodnout o vině a trestu. Skutkové zjištění však musí mít vždy zákonný rámec a není tak možné se domáhat pravdy za každou cenu, tedy i za cenu porušení zákona.⁶² Správní orgán sice do ústavně zaručených práv nezasahuje toliko, jako je tomu v řízení trestním, což ale neznamená, že obviněnému nemůže vzniknout významná újma.⁶³

Se zásadou práva na spravedlivý proces souvisí několik důležitých procesních zásad vztahujících se k právům účastníků, kdy jako první můžeme uvést uvědomovací povinnost správního orgánu, neboť osoba má právo být informována o vedení řízení proti ní, jak říká správní řád v § 4 odst. 3: „Správní orgán s dostatečným předstihem uvědomí dotčené osoby o úkonu, který učiní, je-li to potřebné k hájení jejich práva neobroží-li to účel úkonu.“

Další z procesních zásad je pak zakotvena přímo na ústavní úrovni, když LPS v čl. 40 odst. 3 říká, že: „Obviněný má právo, aby mu byl poskytnut čas a možnost k přípravě obhajoby...“. Protože v souvislosti se správním řízením bývá čas obvykle vyjádřen pomocí neurčitého slova

⁶¹ ŠÁMAL, Pavel. *Základní zásady trestního řízení v demokratickém systému*. 1. vydání. Praha: Codex Bohemia, 1999. s. 32.

⁶² Tamtéž, str. 43 – 44.

⁶³ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 53 – 54.

„dostatečně“, závisí tak většinou na uvážení správního orgánu, jaký čas považuje za dostatečný a co už je časem nedostatečným.⁶⁴

Osoba má právo znát důkazy, jež jsou vedeny proti ní a stejně tak má právo, se k těmto důkazům vyjádřit.⁶⁵ Se shromažďováním důkazů pak souvisí povinnost správního orgánu shromažďovat veškeré důkazy, svědčící ve prospěch i neprospěch obviněného, kdy se k obviněnému přistupuje nestranně, s výjimkou ochrany veřejného zájmu. S právem obviněného znát důkazy, souvisí pak také nahlížení do spisu, kdy: „Účastníci a jejich zástupci mají právo nahlížet do spisu, a to i v případě, že je rozhodnutí ve věci již v právní moci.“⁶⁶

Čl. 40 odst. 3 LPS stanoví, že: „Obviněný má právo, aby se mohl hájit sám nebo prostřednictvím obhájce.“ což souvisí s právem obviněného uvádět skutečnosti, navrhnout důkazy a nechat předvolávat svědky, stejně jako s oprávněním obviněného vyjadřovat se k důkazům, jež byly navrženy proti němu. Průkaznost důkazů, jež obviněný navrhne ve svůj prospěch, je na posouzení správního orgánu a „Výpověď svědka, již obviněný z přestupku navrhl k důkazu na svou obhajobu, nelze předem hodnotit jako bezcennou, a proto ji jako důkaz neprovést, jen s poukazem na její účelovost pro přátelský vztah obviněného ke svědkovi. Odmítnutí návrhu na provedení důkazu výsledkem takového svědka je porušením práva na spravedlivý proces.“⁶⁷

Rozhodnutí o uložení sankce za spáchání přestupku musí být odůvodněno. „V odůvodnění se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.“⁶⁸

3.6 Zásada ne bis in idem

Článek 50 Charty základních práv EU říká: „Nikdo nemůže být stíhán nebo potrestán v trestním řízení podléhajícím pravomoci téhož státu za trestný čin, za který již byl v rámci Unie osvobozen nebo odsouzen konečným rozsudkem podle zákona.“ „Ne bis in idem“ může být přeloženo jako „ne dvakrát do téhož“, což znamená, že osoba nemůže být za stejný čin potrestána dvakrát. Toto ustanovení však nebrání obnovení řízení v případě, že se objeví nové skutečnosti, nebo v řízení došlo k podstatné vadě, jež by mohla významně ovlivnit rozhodnutí.

⁶⁴ MADLEŇÁKOVÁ, Lucia. *Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy?* [online]. mvcz.cz [cit. 13. března 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcz.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravnich-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>>. str. 78.

⁶⁵ Z. č. 2/ 1993 Sb., Listina základních práv a svobod v platném znění, čl. 38 odst. 2

⁶⁶ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 38 odst. 1

⁶⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. ledna 2006, sp. zn. 4 As 2/2005

⁶⁸ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 68 odst. 3

Listina v čl. 40 odst. 5 stanoví, že: „*Nikdo nemůže být trestně stíhán za čin, pro který již byl pravomocně odsouzen nebo zproštěn obžaloby. Tato zásada nevylučuje uplatnění mimořádných opravných prostředků v souladu se zákonem.*“ což znamená, že obnova řízení, např. z důvodu podání odvolání, není považována za porušení zásady „ne bis in idem“.⁶⁹ K porušení zásady nedojde ani v situaci, kdy pachatel porušil dva společenské zájmy a byl tak potrestán dvěma orgány za stejný skutek, k čemuž se judikatura správních soudů vyjádřila následovně: „*Není vyloučen souběžný postih dvěma správními orgány za totéž jednání, naplňující znaky skutkových podstat dvou správních deliktů podle dvou právních předpisů, jestliže o postihu mají podle zákona rozhodovat dva odlišné správní orgány.*“⁷⁰

3.7 Zásada důkazního břemene, jež leží na správním orgánu

Správní řád v § 50 odst. 3. říká, že: „*Správní orgán je povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena.*“ To se však dle správního řádu vztahuje pouze ke správnímu řízení, proto se k dané problematice vyjadřoval Nejvyšší správní soud, který zde dovodil analogické použití zásad trestního práva: „*(...) v řízení o přestupku, stejně jako v řízení trestním, platí zásada, že postihnout za přestupek lze určitou osobu jen tehdy, je-li jí prokázáno, že je to právě ona, kdo se dopustil jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty přestupku. Znamená to tedy, že správní orgán je povinen postavit nad vši rozumnou pochybnost na jisto, že se deliktního jednání dopustil právě ten, kdo má být za přestupek postižen. Existuje-li rozumná pochybnost, tj. existuje-li ne zcela nepravděpodobná možnost, že deliktního jednání se dopustil někdo jiný než obviněný z přestupku, nelze jej za přestupek postihnout (in dubio pro reo). Důkazní břemeno k prokázání, že deliktního jednání se dopustil obviněný z přestupku, přirozeně nese správní orgán. Obviněnému z přestupku proto k tomu, aby nemohl být za přestupek postižen, stačí, aby o otázce, kdo se deliktního jednání dopustil, vznikla rozumná pochybnost; nemusí se tedy vyvíňovat, tj. prokázat, že se deliktního jednání nedopustil (...).*“⁷¹

3.8 Zásada přezkoumatelnosti rozhodnutí soudem

Právo na soudní přezkum je zakotveno již v samotné Ústavě, kdy dle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny: „*Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve*

⁶⁹ ŠÁMAL, Pavel. *Základní zásady trestního řízení v demokratickém systému*. 1. vydání. Praha: Codex Bohemia, 1999, s. 60 – 61.

⁷⁰ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. května 1998, sp. zn. 6 A 168/95.

⁷¹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. května 2006, sp. zn. 2 As 46/2005 – 55

stanovených případech u jiného orgánu. Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.“

Nejedná se ale o jediné zakotvení, neboť přezkoumatelnost soudem nám garantuje také soudní řád správní v § 4 odst. 1 písm. a) „Soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy správním orgánem.“ Správní soudy rozhodují také ve věcech správního uvážení, jež správní orgán použil při stanovení výše sankce. V případě, že zjistí pochybení správního orgánu, rozhodnutí, jež má za následek nezákonnost nebo vady v řízení, zruší.⁷² Na základě judikatury můžeme dojít k závěrům, že soud vždy zkoumá, zda-li správní orgán nepřekročil zákonné meze správní úvahy a případě, že k překročení došlo, může soud takové rozhodnutí zrušit. Zrušení však není možné v případě, je-li rozhodováno o přiměřenosti výše sankce, jež je vždy stanovena správním uvážením, neboť toto správní uvážení je možno pouze měnit.⁷³ K problematice se vyjadřoval také Nejvyšší správní soud, kdy řekl: „Není úkolem soudů jednajících a rozhodujících ve správním soudnictví přezkoumávat spravedlnost trestu za spáchání správního deliktu z hlediska konkrétní výše nebo způsobu uložené sankce, vybrž toliko zkoumat, zda byly splněny podmínky pro její uložení, zda správní orgán její výši náležitě a srozumitelně odůvodnil a zda při jejím ukládání nedošlo k překročení obecných mezí daných základními principy platného právního řádu.“⁷⁴ Možností nepřezkoumatelností správního rozhodnutí se pak zabýval také Ústavní soud, kdy se k věci vyjádřil následovně: „Odepření soudní ochrany ve věcech přezkoumu rozhodnutí orgánu veřejné správy je možné v případě, že tak stanoví zákon. Není to však možné v případě, že se jedná o rozhodnutí, která se týkají základních práv a svobod podle Listiny, Ústavy ČR a mezinárodních smluv podle čl. 10 Ústavy ČR.“⁷⁵

3.9 Zásada proporcionality

Zásada proporcionality, nebo-li také princip proporcionality, je zásadou ústavní, která směřuje k obsahové stránce rozhodnutí a uplatňování jednotlivých procesních forem. Je vyjádřena pomocí několika jednotlivých zásad, jimiž jsou zásada zákazu zneužití správního uvážení, zásada ochrany dobré víry a oprávněných zájmů, zásada subsidiarity a požadavek nalézt řešení, jež bude odpovídat okolnostem daného případu.

⁷² Z. č. 150/2002 Sb., Soudní řád správní v platném znění, § 78 odst. 1

⁷³ MADLEŇÁKOVÁ, Lucia. *Probíhá v ČR řízení o uložení správních sankcí a jejich ukládání dle zásad Rady Evropy?* [online]. mvcz.cz [cit. 13. března 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcz.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravnich-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>>. str. 84.

⁷⁴ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, sp. zn. 4 As 47/2004 – 87.

⁷⁵ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 17. ledna 2001, sp. zn. Pl. ÚS 9/2000

Se zásadou proporcionality také úzce souvisí požadavek, aby veřejná správa jednala vždy v souladu s veřejným zájmem, čemuž se může stavit do protikladu ochrana práv a oprávněných zájmů jednotlivců. Vždy je proto nutné volit odůvodněné zákonné prostředky, které do práv jednotlivců nezasáhnou nadměrně.⁷⁶

Zásadu proporcionality můžeme v judikatuře nalézt například v rozhodnutí sp. zn. Pl. ÚS 4/94 - Anonymní svědek ze dne 12. 10. 1994, kdy se k ní Ústavní soud vyjádřil následovně: „*K omezení základních práv či svobod, i když jejich ústavní úprava omezení nepředpokládá, může dojít v případě jejich kolize. V těchto situacích je nutné stanovit podmínky, za splnění kterých má prioritu jedno základní právo či svoboda, a za splnění kterých jiné. Základní je v této souvislosti maxima, podle které základní právo či svobodu lze omezit pouze v zájmu jiného základního práva či svobody.*“⁷⁷

3.10 Zásada zákazu zneužití správního uvážení

Správní uvážení umožňuje správnímu orgánu, aby v případě, kdy je více právně možných řešení, postupoval na základě své úvahy. Platí však, že nesmí svou moc zneužít, musí ji vykonávat řádně, přiměřeně, rozumně a předvídatelně⁷⁸, což je zakotveno v § 2 odst. 2 správního řádu: „*Správní orgán tedy uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.*“ Správní uvážení tedy není v žádném případě libovůlí správního orgánu, ale vždy musí mít zákonný základ.⁷⁹

K zákazu zneužití správního uvážení se vyjádřil Nejvyšší správní soud, který uvedl, že: „*Správní uvážení je v první řadě vždy limitováno principy vyplývajícími z Ústavního pořádku České republiky; z nichž lze vyvodit, že i tam, kde vydání rozhodnutí závisí toliko na uvážení správního orgánu, je tento orgán omezen zákazem libovůle, příkazem rozhodovat v obdobných věcech obdobně a ve stejných věcech stejně, tj. principem rovnosti, zákazem diskriminace, příkazem zachovávat lidskou důstojnost, jakož i povinností výslovně uvést, jaká kritéria v rámci své úvahy použil, jaké důkazní prostředky si opatřil, jaké důkazy provedl a jak je hodnotil a k jakým skutkovým a právním závěrům dospěl.*“⁸⁰

Zneužití správního uvážení pak vede k nezákonnosti rozhodnutí, které jím bylo založeno, jak říká správní řád v § 78 odst. 2: „*Pro nezákonnost zruší soud napadené rozhodnutí i tehdy, zjistí-li, že správní orgán překročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo jej zneužil.*“

⁷⁶ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 49 – 50.

⁷⁷ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. října 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94

⁷⁸ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 50 – 51.

⁷⁹ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 2 odst. 2

⁸⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. března 2005, sp. zn. 6 A 25/2002 - 27

3.11 Zásada ochrany dobré víry a oprávněných zájmů

Zásada ochrany dobré víry není zásadou absolutní, má se k ní spíše přihlížet. Správní orgán nemůže zasahovat do práv dotčené osoby víc, než je nezbytné a může tak činit jen za podmínek, které stanoví zákon. Současně je nutné přihlížet také k ochraně práv a oprávněných zájmů dalších účastníků a posuzovat přiměřenost zásadu do jejich práv.⁸¹ Ochrany dobré víry a oprávněných zájmů se však nemůže domáhat osoba, jejíž zájmy jsou v rozporu se zákonem, dobrými mravy nebo veřejným zájmem.⁸²

3.12 Zásada souladu s veřejným zájmem

Naplnování veřejného zájmu je podstatou činnosti veřejné správy a proto „*Správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem...*“⁸³. Mohou však nastat situace, kdy stojí veřejné zájmy v rozporu, nebo kdy veřejný zájem bude na úkor zájmu soukromého. V takovém případě je třeba vhodně kompenzovat a stejně tak zabránit nelegitimním soukromým zájmům.⁸⁴

Ústavní soud se k problematice veřejného zájmu vyjádřil následovně: „*Nelze totiž přehlédnout, že ne každý kolektivní zájem lze označit za veřejný zájem společnosti... V této souvislosti je možno dovodit, že pojem "veřejný zájem" je třeba chápat jako takový zájem, který by bylo možno označit za obecný či obecně prospěšný zájem... Veřejný zájem v konkrétní věci je zjišťován v průběhu správního řízení na základě poměrování nejrůznějších partikulárních zájmů, po zvážení všech rozporů a připomínek...*“⁸⁵

3.13 Zásada subsidiarity

Zásada subsidiarity je založena na limitovaném použití veřejné moci a to až v případě, nebylo-li smírné řešení sporů účelné. Platí však, že se musí jednat o případy, kdy povaha projednávané věci smírné projednání umožňuje a současně nesmí být smírné řešení na úkor zákonnosti, ani v rozporu s veřejným zájmem.⁸⁶

⁸¹ „*Správní orgán šetří práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká (dále jen "dotčené osoby"), a může zasahovat do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu.*“ - Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, §2 odst. 3

⁸² HORZINKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2010. str. 51.

⁸³ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 2 odst. 4

⁸⁴ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 53 - 54.

⁸⁵ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 28. června 2005, sp. zn. Pl. ÚS 24/04

⁸⁶ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 55.

Ve správním řádu je pak zásada subsidiarity zakotvena následovně: „*Pokud to povaha projednávané věci umožňuje, pokusí se správní orgán o smírné odstranění rozporů, které brání řádnému projednání a rozhodnutí dané věci.*“⁸⁷

3.14 Zásada legitimního očekávání

Zásada legitimního očekávání je přímo principem majícím ústavní základ, protože je projevem rovnosti v právech a důstojnosti, stejně jako rovnosti před zákonem a zákazu diskriminace.⁸⁸ Tento princip platil již před jeho výslovným zakotvením ve správním řádu (kromě ústavního zakotvení má také mezinárodní základ)⁸⁹, kde je zásada legitimního očekávání formulována tak, že správní orgán má dbát na to, *aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.*⁹⁰

K principu právní jistoty se vyjádřil Ústavní soud ČR ve svém rozhodnutí II. ÚS 487/03, kde říká, že: „*...ke znakům právního státu a mezi jeho základní hodnoty patří neoddělitelně princip právní jistoty (čl. 1 odst. 1 Ústavy), jehož nepominutelným komponentem je nejen předvídatelnost práva, nýbrž i legitimní předvídatelnost postupu orgánů veřejné moci v souladu s právem a zákonem stanovenými požadavky. Podstatou uplatňování veřejné moci v demokratickém právním státě je princip dobré víry jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci a ochrana dobré víry v nabytá práva konstituovaná akty veřejné moci, ať už v individuálním případě plynou přímo z normativního právního aktu nebo z aktu aplikace práva.*“⁹¹

Předvídatelnost práva se projevuje v ustálené rozhodovací praxi veřejné správy, což znamená, že k obdobným případům s obdobnými podmínkami bude přistupováno stejně a nebude docházet k nedůvodným rozdílům. Tím je zajištěna potřebná právní jistota a předvídatelnost postupů správních orgánů.⁹²

Předvídatelností práva se zabýval Nejvyšší správní soud v rozhodnutí čj. 5 Afs 182/2006-139 ze dne 9. 11. 2007, kdy zdůraznil, že: „*...předvídatelnost práva je jedním ze základních znaků prvků principu právní jistoty, bez jehož respektování si nelze demokratický právní stát představit.*“⁹³

⁸⁷ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 5

⁸⁸ Z. č. 2/ 1993 Sb., Listina základních práv a svobod v platném znění, čl. 1, čl. 3 a čl. 5

⁸⁹ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 56.

⁹⁰ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 2 odst. 4

⁹¹ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 11. května 2005, sp. zn. II. ÚS 487/03

⁹² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2004, čj. 2 Afs 47/2004-83: „*Princip předvídatelnosti rozhodování v podstatě znamená, že účastníci právních vztahů mohou legitimně očekávat, že státní orgány budou ve skutkově a právně srovnatelných případech rozhodovat – ve svém celkovém vyznění – stejně. Pouze takový postup respektuje právní jistotu a nelze opomíjet, že toliko jeho důsledné dodržování se významně pozitivně projevuje i v rámci celkového nazírání společnosti na význam a roli č. j. 2 Afs 47/2004 - 88 práva. Naopak postoj státního orgánu, který se vyznačuje zásadní odlišností přístupu k projednávaným věcem, svojí podstatou identickým, tomuto základnímu principu právního státu hrubě odporuje.*“

⁹³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. listopadu 2007, sp. zn. 5 Afs 182/2006 - 139

Zásada legitimního očekávání však neznamená absolutní neměnnost. Vždy se hledá řešení nejvhodnější, odpovídající daným podmínkám a správní orgány jsou povinny odůvodnit případné změny od ustálené rozhodovací praxe.⁹⁴

3.15 Zásada materiální pravdy

Podstatou zásady materiální pravdy, je povinnost správního orgánu zjistit skutkový stav věci, o kterém nebudou důvodné pochybnosti a provést všechny potřebné důkazy. Konkrétně správní řád v §3 říká, že: „*Nezplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*“ Na zásadu materiální pravdy pak navazuje zásada volného hodnocení důkazů, jež je zásadou procesní a správnímu orgánu umožňuje hodnotit důkazy dle svého uvážení, vždy však v na základě a v mezích zákona.⁹⁵

Nejvyšší správní soud se k posouzení skutkového stavu správním orgánem v rozsudku sp. zn. 1 As 84/2009-77 ze dne 12. 11. 2009, vyjádřil následovně: „*Ke správnému a úplnému zjištění skutkového stavu správní orgán sbírá důkazy, které pak při rozhodování o tom, zda bude obviněný z přestupku uznán vinným, hodnotí podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy ve vzájemné souvislosti. Hodnocení důkazů je myšlenková činnost správního orgánu, kterou je provedeným důkazům přisuzována hodnota závažnosti pro rozhodnutí, hodnota zákonnosti a hodnota pravdivosti. Při hodnocení důkazů z hlediska jejich závažnosti správní orgán určuje, jaký význam mají jednotlivé důkazy pro jeho rozhodnutí a zda je lze v dané situaci použít.*“⁹⁶

3.16 Zásada procesní rovnosti a nestrannosti postupů správních orgánů

Tato zásada zajišťuje rovné zacházení s účastníky řízení při uplatňování jejich procesních práv.⁹⁷ „*Správní orgán postupuje vůči dotčeným osobám nestranně a vyžaduje od všech dotčených osob plnění jejich procesních povinností rovnou měrou. Tam, kde by rovnost dotčených osob mohla být obrožena, správní orgán učiní opatření potřebná k jejímu zajištění.*“⁹⁸

Dle rozhodnutí ÚS sp. zn. 50/2000 ze dne 12. 11. 2009: „*... zásada rovnosti stran je zásadou spravedlivého procesu, kdy strany sporu mají rovná procesní práva. Nelze ji však zaměňovat s rovností v hmotných*

⁹⁴ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 57 - 58.

⁹⁵ Tamtéž, s. 59.

⁹⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. listopadu 2009, sp. zn. 1 As 84/2009 – 77

⁹⁷ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 2 odst. 3

⁹⁸ Tamtéž, § 7

právech,..⁹⁹, což znamená, že by mělo být respektováno rozdílné procesní postavení účastníků, ale zároveň nesmí docházet k jakékoli diskriminaci dotčených osob.

3.17 Zásada veřejné správy jako služby a ochrany práv dotčených osob

Že je veřejná správa službou veřejnosti můžeme vyvodit z čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky, který říká, že: „*Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*“

Zákon stanoví, že každý kdo plní úkoly správního orgánu, je povinen se k dotčeným osobám chovat zdvořile a dle možností jim vycházet vstříc. K zásadě veřejné správy jako služby řadíme také poučovací povinnost, což znamená, že oprávněná úřední osoba je povinna poskytnout dotčené osobě přiměřené poučení o právech a povinnostech, pakliže je to potřebné. Dále zde řadíme uvědomovací povinnost správního orgánu, kdy správní orgán s dostatečným předstihem uvědomí dotčené osoby, jestliže je to k hájení jejich práv nezbytné. Nesmí však dojít k ohrožení účelu řízení.

Správní orgán je povinen umožnit dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy¹⁰⁰, kdy cílem tohoto požadavku je, aby byla veřejná správa vykonávána v souladu se zákonem¹⁰¹ a také aby bylo garantováno právo na spravedlivý proces.¹⁰²

Důležité také je, aby byla správně interpretována konkrétní ustanovení zákona, ale také pojmy a instituty, protože nesprávný výklad by mohl vést k ohrožení nebo zásahu ho práv dotčených osob.¹⁰³

3.18 Zásada spolupráce správních orgánů a souladnosti postupů

Součástí principů dobré správy je, aby byla veřejná správa vykonávána jednotně a koordinovanou činností správních orgánů, což má vést k posílení její důvěryhodnosti. Důraz je kladen na vzájemný soulad všech postupů správních orgánů, jakož i na vzájemnou spolupráci správních orgánů jako takových, v rámci dobré správy.¹⁰⁴ Pro vzájemný soulad postupů je nezbytné, aby správní orgány dbaly na to, aby v postupech, které probíhají současně, byla

⁹⁹ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. listopadu 2009, sp. zn. Pl. ÚS 50/2000

¹⁰⁰ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 4

¹⁰¹ Tamtéž, § 2 odst. 1

¹⁰² Z. č. 2/ 1993 Sb., Listina základních práv a svobod, čl. 36 odst. 1

¹⁰³ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 61.

¹⁰⁴ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 8

uplatňována stejná práva a povinnosti dotčených osob a nedocházelo tak k nepřiměřeným odchylkám.¹⁰⁵

Ze zákona vyplývá, že spolupráce mezi správními orgány je vlastně chápána jako jakási upozornovací povinnost pro případ, že by některé postupy nebo rozhodnutí byly v rozporu s právními předpisy.¹⁰⁶

3.19 Zásada rychlosti a hospodárnosti postupů

Zásada rychlosti a hospodárnosti je založena na požadavku, aby byla veřejná správa vykonávána efektivně. Což v praxi znamená, že záležitosti budou správním orgánem vyřizovány bez zbytečných průtahů, bude dodržována zákonem stanovená lhůta a pakliže lhůta není, správní orgán záležitost vyřídí ve lhůtě přiměřené.¹⁰⁷ Není-li toto dodrženo, použijí se opatření k ochraně před nečinností, dle § 80 odst. 1. správního řádu, který říká: „*Nevydá-li správní orgán rozhodnutí ve věci v zákonné lhůtě, nadřízený správní orgán učiní z moci úřední opatření proti nečinnosti, jakmile se o tom dozví.*“

V rámci hospodárnosti postupů se dbá na to, aby byli účastníci a další subjekty zatěžovány co nejméně a také se dbá o úspornost vlastního výkonu konkrétního správního orgánu. § 6 odst. 2 správního řádu říká, že: „*Správní orgán postupuje tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje. Podklady od dotčené osoby vyžaduje jen tehdy, stanoví-li tak právní předpis. Lze-li však potřebné údaje získat z úřední evidence, kterou správní orgán sám vede, a pokud o to dotčená osoba požádá, je povinen jejich obstarání zajistit. Při opatřování údajů podle tohoto ustanovení má správní orgán vůči třetím osobám, jichž se tyto údaje mohou týkat, stejné postavení jako dotčená osoba, na jejíž požádání údaje opatřuje.*“

Zásada rychlosti a hospodárnosti však neplatí bezmezně a Nejvyšší správní soud se k ní vyjádřil v rozhodnutí sp. zn. 2 A 11/2002-227 ze dne 21. 10. 2004 následovně: „...*Rychlost a hospodárnost samozřejmě nesmí být na újmu přesnému a úplnému zjištění skutečného stavu věci, v jehož rámci správní orgán umožňuje fyzickým i právnickým osobám, aby mohly svá práva a zájmy účinně hájit.*“¹⁰⁸

¹⁰⁵ Tamtéž, § 7

¹⁰⁶ Tamtéž, § 13

¹⁰⁷ Tamtéž, § 6

¹⁰⁸ Rozsudek nejvyššího správního soudu ze dne 21. října 2004, sp. zn. 2 A 11/2002 – 227

3.20 Zásady správního řízení

Zásady, kterými jsem se zabývala doposud, se plně vztahují na postupy správních orgánů v rámci správního řízení. Naproti tomu zásady, které si zmíníme nyní, jsou zásadami procesními, vztahující se k vlastnímu správnímu řízení. Upraveny jsou v části druhé a třetí správního řádu a v příslušných ustanoveních zvláštních zákonů. A i když správní řád pojem „zásady správního řízení“ přímo nepoužívá, nacházíme v něm, stejně jako ve zvláštních zákonech, projevy klasických procesních zásad. Tyto zásady jsou právně závazné a jejich účelem je napomáhat správnému výkladu zákona.¹⁰⁹

Zásada písemnosti

Správní řízení se vede především na základě písemných podkladů, které se pak stávají součástí konkrétního spisu. § 15 odst. 1. SŘ říká, že: „*Jednotlivé úkony v řízení se činí písemně, pokud zákon nestanoví jinak nebo pokud to nevylučuje povaha věci. Jednotlivé sdělení v průběhu řízení lze vůči přítomnému účastníku řízení učinit ústně, pokud ten na písemné formě netrvá. Obsah úkonů prováděných jinou než písemnou formou se poznamená do spisu, stanoví-li zákon jinak.*“ Z čehož vyplývá, že zásada písemnosti, může být doplněna, nebo nahrazena zásadou ústnosti, čím se dostáváme k tomu, že zásady správního řízení se nevyskytují pouze v čisté podobě, ale mohou být různě modifikovány.¹¹⁰

Zásada neveřejnosti

Obecně platí, že správní řízení jsou neveřejná, ale je zde modifikace zásadou veřejnosti. Ústní jednání jsou také založena na neveřejnosti, kdy platí, že pro veřejné ústní jednání musí být splněny zákonné podmínky.¹¹¹

Zásada oficiality a zásada dispoziční

Zásada oficiality a zásada dispoziční jsou uplatňovány dle druhu řízení, kdy je řízení buďto projevem pravomoci správního orgánu (zásada oficiality), nebo se jedná o uplatnění vůle účastníků (zásada dispoziční). Není také žádnou výjimkou, že je správní řízení určitou kombinací obou těchto zásad.¹¹²

¹⁰⁹ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012, s. 64.

¹¹⁰ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 49

¹¹¹ Tamtéž, § 49 odst. 2

¹¹² SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012, s. 66.

Zásada oficiality ve správním řízení spočívá v tom, že řízení je zahájeno z moci úřední a vlastně celý jeho průběh je v rukou správního orgánu. Nemusí se ale jednat jen o zahájení řízení, zásada oficiality se může projevat také pouze konkrétními úkony.¹¹³ Stejně jako zásada oficiality, má i zásada dispoziční více projevů, s čímž souvisí právo účastníka řízení vzít svou žádost zpět, ale také zúžit předmět žádosti.¹¹⁴

Oproti přechozí úpravě z roku 1967, správní řád zaznamenává širší míru diskrece správního orgánu v otázkách vedení řízení, kdy má správní orgán například možnost „urychlit“ průběh řízení a tím také zajistit jeho větší hospodárnost. Při urychlení řízení musí správní orgán postupovat v souladu se zásadami činnosti správních orgánů a ono urychlení je zde chápáno například jako využití poučovací povinnosti správního orgánu, kdy tento účastníky poučí o možnosti vzdát se určitých práv v řízení a tím přispět k eventuálnímu urychlení a také zjednodušení tohoto řízení. Ale širší míra diskrece není dána pouze správnímu orgánu, nýbrž také účastníkům řízení, kdy tito se mohou vzdát příslušných procesních práv, kam řadíme například nevyužití možnosti podat řádný opravný prostředek.¹¹⁵

Zásada dvojinstančnosti řízení

Účastník řízení má právo, aby rozhodnutí vydané orgánem prvního stupně bylo přezkoumáno orgánem vyššího stupně¹¹⁶, což přispívá k naplňování zásad spravedlivého procesu. Přezkoumáním je totiž zaručena objektivita, nestrannost, nebo také vyšší odbornost.

Účelem této zásady tedy je, aby nastoupil devolutivní (odkladný) účinek a věc tak byla projednána nadřízeným správním orgánem. Tento devolutivní účinek se nám plně projevuje u odvolání, jakožto řádného opravného prostředku, ale současně platí, že přezkoumání orgánem vyššího stupně není možné vždy.¹¹⁷ Devolutivní účinek se nemůže uplatnit u těch rozhodnutí, které vydal ústřední správní úřad, protože zde neexistuje nadřízený správní orgán¹¹⁸ a to stejné platí také pro autoremeduru., kdy je správní rozhodnutí přezkoumáno orgánem, který jej vydal.¹¹⁹

Dalším účelem zásady dvojinstančnosti je, aby se dosáhlo odložení realizace napadeného rozhodnutí. Toto se nazývá jako suspenzivní, nebo-li odkladný účinek a v jeho důsledku nenastává právní moc, ani vykonatelnost.¹²⁰

¹¹³ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 46

¹¹⁴ Tamtéž, § 45 odst. 4

¹¹⁵ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 66 – 67.

¹¹⁶ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, § 89 odst. 1

¹¹⁷ Tamtéž, § 85

¹¹⁸ Tamtéž, § 152

¹¹⁹ Tamtéž, § 87

¹²⁰ Tamtéž, § 85, odst. 1

Zásada jednotnosti řízení

Správní řízení je dle této zásady chápáno jako jednotný proces, probíhající od jeho zahájení až po ukončení zákonným způsobem, čímž je nejčastěji vydání rozhodnutí ve věci. Zásada jednotnosti řízení se obecně projevuje možností účastníků navrhnout důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení, až do vydání rozhodnutí. Toto ale neplatí u řízení odvolacího, jak říká správní řád v §82 odst. 4: „*K novým skutečnostem a ke návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, se přihlídí jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve. Namítá-li účastník, že mu nebylo umožněno učinit v řízení v prvním stupni určitý úkon, musí být tento úkon učiněn spolu s odvoláním.*“

Zásada jednotnosti řízení může být také modifikována zásadou koncentrace, kdy v takovém řízení oprávnění účastníka navrhnout důkazy může být omezeno ze strany správního orgánu, který usnesením prohlásí, do kdy je možné činit návrhy.¹²¹

Zásada zjištění skutkového stavu věci

Zásada vyšetřovací je projevem zásady materiální pravdy v rámci správního řízení. Dle §2 odst. 4 správního řádu: „*Správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.*“

V řízení, kde má být uložena povinnost, je správní orgán povinen zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch účastníka řízení, jemuž má být povinnost uložena.¹²²

Zásada vyšetřovací

Správní orgán je povinen zjistit skutkový stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti.¹²³ Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, se zásadou vyšetřovací souvisí povinnost účastníka řízení poskytnout správnímu orgánu veškerou součinnost (§50 odst. 2 SŘ) a označit důkazy na podporu svých tvrzení (§52 SŘ).¹²⁴

Méně často se pak setkáváme se zásadou projednací, kdy správní orgán vychází z důkazů navržených účastníky řízení a až pokud tyto nepostačují, může provést i důkazy jiné. Také platí, že správní orgán může vzít za svá skutková zjištění shodná s tvrzením účastníků.¹²⁵

¹²¹ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád, §36

¹²² Tamtéž, § 50, odst. 3

¹²³ Tamtéž, § 3

¹²⁴ Tamtéž, § 50 odst. 2 a § 52.

¹²⁵ Tamtéž, § 141, odst. 4

Zásada volného hodnocení důkazů

Zásada volného hodnocení důkazů je založena na tom, že je ponecháno na úvaze správního orgánu, jakou váhu mají jednotlivé důkazy, které slouží k objasnění skutkového stavu. Důkazy jsou tedy hodnoceny dle úvahy správního orgánu, každý jednotlivě, ale současně všechny důkazy ve vzájemné souvislosti. Přitom se přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo a co bylo navrženo účastníky řízení.¹²⁶

Opakem volného hodnocení důkazů je pak zásada legální teorie důkazní, kdy je předem stanoveno zákonné pravidlo o váze určitého důkazního prostředku bez ohledu na vnitřní přesvědčení soudce.

Zásada řádného odůvodnění rozhodnutí

Správní orgán je povinen odůvodnit své rozhodnutí, musí se vypořádat s podklady, jež jej k danému rozhodnutí vedly a také musí uvést úvahy, na základě nichž podklady hodnotil. Nezbytné je také uvést, jak se vypořádal s námitkami a návrhy účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.¹²⁷

¹²⁶ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. s. 71.

¹²⁷ Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád v platném znění, §68, odst. 3

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo vymezení základních pojmů, jež se týkají veřejnoprávního trestání a také seznámení se zásadami, na základě nichž jsou sankce ve správním řízení ukládány. V první kapitole jsem se zaměřila na objasnění samotného pojmu „trestání“, kdy jsem hledala jeho zákonné zakotvení pro poměry České republiky, neboť je u nás oblast správního trestání vymezena velmi široce a Ústava ani Listina nám trestání za správní delikty neupravuje přímo. Poté jsem se zaměřila na definici pojmu správního deliktu, vymezila jsem jeho obecné znaky a zaměřila se také na rozdíl mezi soudním správním deliktem, což je problematika diskutovaná právní teorií i praxí již desetiletí. Na závěr této kapitoly jsem provedla klasifikaci správních deliktů, kdy jsem vycházela z P. Matese a jeho Základů správního práva trestního.

Ve druhé části své práce jsem se zaměřila již na samotné správní sankce a jejich druhy, jež jsou ukládány na území České republiky. Tyto sankce nám upravuje přestupkový zákon a také zákony zvláštní, kdy se řídíme pravidlem, že speciální právní úprava má přednost před úpravou obecnou.

A protože je oblast správního práva, stejně jako ostatní právní oblasti, ovládána určitými zásadami, těmto zásadám jsem věnovala kapitolu třetí, která je nejobsáhlejší. Můžeme zde tak nalézt zásady vztahující se k činnosti správních orgánů, stejně jako zásady, jež činnost těchto orgánů organizují. Nejsou opomenuty ani zásady, jež mají mezinárodní rozměr a jsou závazné v rámci Evropské Unie. Poslední část pak tvoří zásady, které se vztahují k samotnému správnímu řízení, nazývané také jako zásady procesní.

Materiály, které jsem k tématu své bakalářské práce objevila, mi přišly jako dostačující a všeobecně považují téma za velmi obsáhlé s tím, že největší problém mi činila kapitola třetí, neboť problematika zásad je velmi roztržštěná a neexistuje žádný pramen, ve kterém by byly všechny shrnuty. Z jednotlivých zásad pak byla nejkomplicovanější „zásada analogie práva“, neboť názory autorů na analogii se striktně rozcházejí, kdy jedna strana považuje její využití za nezbytné, kdežto druhá její využití zcela odmítá.

Při tvorbě své práce jsem, kromě bibliografie, z velké části vycházela také ze zákonů, především pak ze správního řádu, který ve svých úvodních ustanoveních vymezuje základní zásady činnosti správních orgánů a můžeme v něm nalézt také úpravu zásad procesních. Dalším zákonem, ze kterého jsem pak hojně čerpala, byl zákon přestupkový, jež mi pomohl klasifikovat druhy správních deliktů a poté také objasnit jednotlivé druhy správních sankcí.

Myslím, že téma práce, které jsem si zvolila, jsem obsáhla dostatečně, přesto nevylučuji možnost rozpracování hlubšího, neboť především problematika jednotlivých zásad je velmi rozsáhlá a při detailnějším rozboru by jednoznačně přesáhla rozsah bakalářské práce.

Použitá literatura

monografie:

- ČERNÝ, Jan a kol. *Přestupkové řízení*. 12. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2011. 758 s.
- HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 792 s.
- HORZINKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2010. 758 s.
- KUBŮ, L. HUNGR, P. OSINA, P. *Teorie práva*. Olomouc: Linde, 2007. 335 s.
- MATES, P. *Základy správního práva trestního*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 202 s.
- PETRLÍK, David. *Retroaktivita právních předpisů v komunitárním právu*. 1. vydání. Praha: Linde, 2005, 131 s.
- PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 420 s.
- PRŮCHA, P. POMAHÁČ, *Lexikon – správní právo*. Praha: Sagit, 2002, 683 s.
- SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2012. 428 s.
- SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2013. 497 s.
- ŠÁMAL, Pavel. *Základní zásady trestního řízení v demokratickém systému*. 1. vydání. Praha: Codex Bohemia, 1999. 403 s.

zákony:

- Z. č. 2/ 1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Z. č. 500/ 2004 Sb., Správní řád
- Z. č. 200/ 1990 Sb., Přestupkový zákon
- Z. č. 40/ 2009 Sb., Trestní zákoník
- Z. č. 150/ 2002 Sb., Soudní řád správní
- Z. č. 477/2001 Sb., Zákon o obalech
- Z. č. 240/2000 Sb., O krizovém řízení
- Z. č. 222/1999 Sb., Zákon o zajišťování obrany ČR

judikáty:

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. srpna 2009, sp. zn. 8 Afs 74/2007 - 140
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. září 2007, sp. zn. 5 As 37/2006 – 67
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. dubna 2008, č. j. 1 As 27/2008 – 67
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. června 2008, č. j. 1 Afs 87/2008 – 46

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. listopadu 2007, sp. zn. 5 Afs 182/2006 – 139
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. listopadu 2009, sp. zn. 1 As 84/2009 – 77
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. října 2004, sp. zn. 2 A 11/2002 – 227
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. ledna 2006, sp. zn. 4 As 2/2005
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. května 2006, sp. zn. 2 As 46/2005 – 55
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. prosince 2005, sp. zn. 4 As 47/2004 – 87.
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 15. prosince 2011, č. j. II. ÚS 3391/11
- Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. prosince 2001, č. j. 6 A 25/2002 - 42
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. března 2005, sp. zn. 6 A 25/2002 - 39
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. června 1994, sp. zn. 7 A 506/93 - 22
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. května 1998, sp. zn. 6 A 168/95
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 9. března 2004, sp. zn. Pl. ÚS 38/02
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 26. června 2001, sp. zn. I. ÚS 12/99
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 17. ledna 2001, sp. zn. Pl. ÚS 9/2000
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. října 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 28. června 2005, sp. zn. Pl. ÚS 24/04
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 11. května 2005, sp. zn. II. ÚS 487/03
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. listopadu 2009, sp. zn. Pl. ÚS 50/2000

internetové zdroje:

- Oficiální stránky Policejní akademie České republiky. Dostupné na: <http://www.polac.cz/katedry/kvs/konfer/sborniky/kriha.pdf>
- Oficiální stránky ministerstva vnitra České republiky. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/probiha-v-cr-rizeni-o-ulozeni-spravnich-sankci-a-jejich-ukladani-dle-zasad-rady-evropy.aspx>

Abstrakt

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na vymezení základních pojmů vztahujících se k veřejnoprávnímu ukládání sankcí. Vymezila jsem rozdíl mezi správním a soudním deliktem a také si rozebrala jednotlivé sankce, jež mohou být za spáchání správního deliktu uloženy. Majoritní část mé práce je pak věnována samotným zásadám, na základě nichž jsou správní sankce ukládány. Můžeme zde nalézt nejen zásady, vztahující se k činnosti správních orgánů, ale také zásady, zabývající se jejich organizací a také zásady procesní, jež jsou uplatňovány v rámci správního řízení.

The abstract

In my thesis, I focused on the definition of basic concepts relating to public sanctions. I defined the difference between administrative and judicial tort and also analyzed further various penalties, which may be for administrative offense saved. The majority of my work is devoted to the very principles upon which the administrative penalties are imposed. These principles include not only the rules related to the activities of administrative bodies, but also those engaged in their organizations and procedural principles that are applied in the administrative proceedings.

Klíčová slova – Key words

Trestání

punishment

Správní právo trestní

criminal administrative law

Správní delikt

administrative offense

Soudní delikt

court offense

Správní sankce

administrative sanctions

Napomenutí

admonition

Pokuta

fine

Zákaz činnosti

prohibition of activities

Zásady ukládání správních sankcí

the principle of imposing administrative sanctions